

UZASADNIENIE

M. M. wystąpił z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko osobie, na którą przeszedł obowiązek, tj. Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta Ł. pełniącemu funkcję Starosty – wyrokowi z dnia 17 marca 2008 r. wydanemu w sprawie sygn. akt XP 198/08 przez Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, z jednoczesnym zaznaczeniem, że odpowiedzialność Prezydenta Miasta Ł. pełniącego funkcję Starosty ograniczona jest do nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

Postanowieniem z dnia 11 maja 2015 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu wyrokowi wydanemu przez ten Sąd w sprawie sygn. akt (...) przeciwko Prezydentowi Miasta Ł..

Sąd Rejonowy, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2006 r. sygn. akt III CSK 4/06 [LEX nr 178259] stwierdził, że przejęcie przez Ministra Skarbu Państwa mienia po przedsiębiorstwie wykreślonym z rejestru na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych [Dz. U. nr 112 z 2002 r., poz. 981 ze zm.] nie oznacza, że na Skarb Państwa przeszły zobowiązania zlikwidowanego przedsiębiorstwa państwowego. W sprawie nie znajduje bowiem zastosowania art. 40 § 2 kc. Przejęcie więc mienia po zlikwidowanych (...) na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy o p.p. nie doprowadziło do przejęcia przez Skarb Państwa zobowiązań tego Przedsiębiorstwa, zdarzenie to zatem nie może stanowić podstawy do nadania klauzuli wykonalności przeciwko Skarbowi Państwa.

Tym samym - nie zaistniały przesłanki art. 788 k.p.c., stanowiącego podstawę prawną nadania klauzuli wykonalności przeciwko osobie, na którą przeszły obowiązki po wydaniu tytułu egzekucyjnego.

Sąd dostrzegł, że co prawda przejęcie wyłącznie mienia po zlikwidowanych (...) na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy o p.p. nie oznacza, że zdarzenie to pod pewnymi warunkami nie może stanowić podstawy do nadania klauzuli wykonalności przeciwko Skarbowi Państwa. Niemniej jednak w przedmiotowej sprawie wnioskodawca nie powoływał się na ustanowienie na jego rzecz hipoteki przymusowej – która stanowi właśnie taki szczególnie rodzaj zabezpieczenia wierzytelności, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to czyją stała się własnością - opierając swój wniosek jedynie na art. 788 kpc i art. 792 kpc. Nie zostały także załączone dokumenty wskazujące, że wierzyciel dysponuje tytułem do prowadzenia egzekucji z nieruchomości, z powodu ustanowionych praw rzeczowych.

Wobec powyższego Sąd oddalił przedmiotowy wniosek, zaznaczając, iż możliwości ponownego wystąpienia o nadanie klauzuli wykonalności z powołaniem się na tytuł wynikający z hipoteki przymusowej nie jest wykluczona, jednakże w postępowaniu klauzulowym wierzyciel musi wykazać odpowiednim dokumentem podnoszone okoliczności.

Powołane orzeczenie w całości zaskarżył wnioskodawca, wnosząc o jego zmianę i nadanie klauzuli wyrokowi wydanemu w sprawie XP 198/08, z jednoczesnym zaznaczeniem, że odpowiedzialność Prezydenta Miasta Ł. pełniącego funkcję Starosty ograniczona jest do nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie: art. 788 § 1 i 2 kpc, art.,40 § 2 kc. oraz art. 49 ust. 1 i art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych.

W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę, iż zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych, likwidacja przedsiębiorstwa państwowego polega na zadysponowaniu jego składników materialnych i niematerialnych, o których mowa w art. 55 (1) kc i wykreśleniu przedsiębiorstwa państwowego z KRS, po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli. Tymczasem – co podkreślił skarżący -

w niniejszej sprawie przedsiębiorstwo państwowe wykreślono, mimo iż wierzyciel nie został zaspokojony, a w konsekwencji Skarb P. przejął nieruchomości w sposób niezgodny z prawem z pokrzywdzeniem wierzycieli. Wobec tego z mocy art. 788 kpc takie przejęcie mienia powoduje skutek w postaci praw wierzyciela żądania nadania klauzuli wykonalności przeciwko Skarbowi Państwa.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy podzielić stanowisko Sądu I instancji, iż przekazanie Prezydentowi Miasta Ł., pełniącemu funkcję Starosty, do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, przejętego na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych mienia po wykreślonym z rejestru przedsiębiorstwie (...) w Ł., nie oznacza że na Skarb Państwa przeszły zobowiązania tego przedsiębiorstwa.

Zgodnie z wykładnią art. 40 § 2 k.c., utrwaloną w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przepis ten nie ma zastosowania do sytuacji, w których Skarb Państwa przejął mienie zlikwidowanego przedsiębiorstwa państwowego na podstawie art. 49 ust. 1 u.p.p. Jeżeli bowiem do przejęcia tego dochodzi już po zakończeniu likwidacji przedsiębiorstwa, brak jest podmiotu, z którym Skarb Państwa mógłby odpowiadać solidarnie za jego zobowiązania. W konsekwencji, likwidacja przedsiębiorstwa państwowego i przejęcie pozostałego po niej mienia na podstawie art. 49 ust. 1 u.p.p. nie uzasadnia przypisania długów przedsiębiorstwa Skarbowi Państwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2014 r. II CSK 52/14, LEX nr 1487085). Wobec powyższego przejęcie mienia po zlikwidowanych (...) po ustaniu jego bytu prawnego (wykreśleniu z rejestru) nie doprowadziło do przejścia na Skarb Państwa zobowiązań zlikwidowanego przedsiębiorstwa.

Niemniej jednak przejęcie wyłącznie mienia po zlikwidowanych (...) na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy o p.p. w istocie nie oznacza, że zdarzenie to generalnie z istoty rzeczy nie może stanowić podstawy do nadania klauzuli wykonalności przeciwko Skarbowi Państwa. Brak ogólnego następcy prawnego zlikwidowanego przedsiębiorstwa komunalnego nie wyłącza odpowiedzialności za jego zobowiązania innego podmiotu, jako jego następcy prawnego pod tytułem szczególnym lub na innej podstawie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2000 r. IV CKN 208/00 LEX nr 52525).

Hipoteka ustanowiona na nieruchomości jest takim szczególnym rodzajem zabezpieczenia wierzytelności, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, o czym stanowi art. 65 § 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Nie można przyjąć, by wyłączone było stosowanie tego przepisu w przypadku, gdy mienie po zlikwidowanym Przedsiębiorstwie, w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu i własność budynków, przejmuje Skarb Państwa - Prezydent Miasta Ł. pełniący funkcję Starosty, w trybie cytowanego art. 49 ust. 1 ustawy o p.p. Pozostająca obecnie we władaniu Skarbu Państwa konkretna nieruchomość, może być przedmiotem egzekucji, jeśli w chwili przejmowania była i jest nadal obciążona hipoteką. Wskazaną sytuację można konkludować też stwierdzeniem, że przedmiotem przejęcia przez Skarb Państwa w takich okolicznościach jest mienie zlikwidowanego Przedsiębiorstwa w postaci prawa użytkowania wieczystego nieruchomości i prawa własności budynków, o wartości pomniejszonej o obciążenia objęte hipoteką.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy skarżący, ani we wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko Skarbowi Państwa z ograniczeniem do nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), ani w zażaleniu, na istnienie wskazanego prawa rzeczowego w ogóle jednak się nie powołał. Nie przedstawił żadnych dokumentów, które świadczyłyby o istnieniu hipoteki przymusowej uprawniającej go do prowadzenia egzekucji z przejętej przez Skarb Państwa nieruchomości. Wobec tego istnienia tego tytułu do przeprowadzenia egzekucji nie sposób było domniemywać.

Nie można też zgodzić się ze skarżącym, że w niniejszej sprawie przedsiębiorstwo państwowe wykreślono z rejestru, mimo iż wierzyciel nie został zaspokojony, a w konsekwencji Skarb P. przejął nieruchomości w sposób niezgodny

z prawem z pokrzywdzeniem wierzycieli. Wobec tego z mocy art. 788 kpc takie przejęcie mienia winno skutkować prawem wierzyciela żądania nadania klauzuli wykonalności przeciwko Skarbowi Państwa.

Odnosząc się do powyższego stanowiska wskazać należy, iż decyzja Ministra Skarbu Państwa z dnia 12 maja 2011 r., na mocy której przekazano wyłącznie mienie likwidowanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) Skarbowi Państwa – Prezydentowi Miasta Ł. pełniącemu funkcję Starosty, na etapie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności nie może być kwestionowana. Nawet jeśli uznać za zasadne twierdzenia wnioskodawcy co do tego, iż przejęcie nieruchomości po zlikwidowanym przedsiębiorstwie państwowym odbyło się z pokrzywdzeniem wierzycieli, bowiem nie doszło do ich zaspokojenia lub zabezpieczenia ich wierzytelności przed likwidacją przedsiębiorstwa państwowego i wykreśleniem go z rejestru - o czym mowa w art. 18 lit. a ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych - to i tak powyższe nie może skutkować korzystnymi dla skarżącego skutkami procesowymi. Wskazana decyzja jest bowiem dla Sądu wiążąca. Choć - jak podnosi żalący - w wyniku decyzji o likwidacji przedsiębiorstwa państwowego, a potem decyzji o przekazaniu mienia Przedsiębiorstwa Państwowego Skarbowi Państwa ucierpiały jego istotne interesy, to nie zrobił on nic, by w stosownym czasie i w odpowiednim trybie legalność tych decyzji podważyć. Z tych też względów, na tym etapie sprawy nadanie przez Sąd klauzuli wykonalności przeciwko Prezydentowi Miasta Ł., na którego rzekomo z pokrzywdzeniem wierzycieli przeszły generalnie obowiązki dłużnika - (...) Zakładów (...) w Ł., było niedopuszczalne.

Stosownie do treści art. 788 § 1 kpc, jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy – co podniósł słusznie Sąd I instancji – przejście obowiązku wynikającego z wyroku w sprawie sygn. akt. XP 198/08 na inny podmiot nie zostało wykazane przez wierzyciela żadnym dokumentem.

Zaskarżone rozstrzygnięcie odpowiada zatem prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Przewodniczący: Sędziowie: